

- 4 Бичкова Н. І. Англійська мова. Комунікативний курс: підручник для студентів факультетів іноземних мов вищих навчальних закладів / Н. І. Бичкова. - Київ, «Либідь», 2004. - 328с.
- 5 Босак Н. Ф. Формування комунікативної компетенції майбутніх словесників у циклі фахових дисциплін //: [зб. наук. праць] Педагогічні науки. Випуск 39 / Н. Ф. Босак, О. А. Копусь. - Херсон: Видавництво ХДУ, 2005- - с.193 - 196.
- 6 Воробйова І. А. Формування соціокультурної компетенції учнів старшої школи засобами іноземної мови: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: 13.00.04/ «Теорія і методика професійної освіти» / І. А. Воробйова / Інститут педагогіки АПН України - К., 2003. - 20 с.
- 7 Гез Н. И. Формирование коммуникативной компетенции как объект зарубежных методических исследований // Иностранные языки в школе / Н. И. Гез. - 1985. - № 2. - С. 17-24., с. 19 - 20.
- 8 Жегус О. В., Попова Л. О., Афанасьєва О. П. Інноваційна концепція сучасного науково-методичного забезпечення викладання маркетингу: мат. конф. [«Викладання маркетингу: Чому і як навчати студентів для роботи в умовах невизначеного підприємницького середовища»], (квітень 2009 р.) / М-во освіти і науки України, м. Київ, 2009 р., 138 с., С. 24 - 27.
- 9 Зимняя И. А. Психология обучения иностранным языкам в школе. / И. А. Зимняя. - М.: Просвещение, 1991. -219 с, С. 92.
- 10 Колесникова И. Л. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков / И. Л. Долгина, И. А. Колесникова. — Cambridge University Press, 2001. -224 с., С. 131.
11. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / під ред. С. Ю. Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 2002. - 327 с.
12. Словник-довідник з української лінгводидактики: навч. посібник / за ред. М. Пентилюк. - К.: Ленвіт, 2003. - 149 с.
13. Черевко В. П. Формування комунікативної компетентності майбутнього менеджера у процесі професійної підготовки: Дис.... канд. психол. наук: 19.00.07 / В. П. Черевко. - К., 2001. -247 с.
14. Brumfit C. Communicative Methodology in Language Teaching: The Roles of Fluency and Accuracy. - Cambridge University Press, 1984. - 166 p.
15. Canale M., Swain M. Theoretical Basis of Communicative Approaches to Second Languages Teaching and Testing // Applied Linguistics. - 1980. - Vol.1. - P. 1 - 47.

Стаття надійшла до редакції 22.11.2010 р.

УДК 378.147:009

Дрогайцев О. І.

кандидат пед. наук, доцент

Криворізький державний педагогічний університет

СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ПЕДАГОГА

У статті розглядається структура інформаційної складової професійної компетентності майбутнього педагога, визначається зміст інформаційної компетентності.

Ключові слова: інформатизація освіти, інформаційна компетентність, професійна компетентність.

В статье рассматривается структура информационной составляющей профессиональной компетентности будущего педагога, определяется содержание информационной компетентности.

Ключевые слова: информатизация образования, информационная компетентность, профессиональная компетентность.

This article investigates the information components structure of future teachers' professional efficiency and defines the contents of information efficiency.

Key words: education system informatization, information efficiency, professional efficiency.

Глобальна інформатизація суспільства, яка охоплює все суспільство, в тому числі й освіту, стверджує особливе положення інформаційної компетентності в ієрархії компетентностей як складових, що формують особистість майбутнього фахівця.

Розвиток професійної компетентності передбачає формування цілого комплексу компетентностей. Професійна культура фахівця (в тому числі педагогічна культура вчителя) включає здатність до безперервного навчання і самонавчання. Саме тому об'єктивним фактором розвитку професійної культури майбутнього вчителя, на нашу думку, є інформаційна компетентність, що сприяє ефективності самоосвіти, та інформаційна культура, що уможливило формування нового інформаційного світогляду.

Аналіз наукової літератури з цієї проблеми (А. Ахаян, Н. Баловсяк, О. Белан, С. Брандт, Т. Гудкова, Т. Гуріна, О. Даніельсен, М. Дзугоєва, О. Зайцева, О. Іонова, О. Кизик, О. Матвієнко, М. Пальчук, О. Смолянинова, С. Трішина, А. Хуторської та ін.) дозволяє визначити інформаційну компетентність - *ключову складову професійної компетентності педагога* — як особливий спосіб організації предметно-спеціальних знань, які забезпечують прийняття ефективних рішень у професійно-педагогічній діяльності.

Мета статті - визначити структуру інформаційної компетентності як складової професійної компетентності майбутнього педагога.

Поняття «*інформаційна компетентність*» дослідниками трактується по-різному, наприклад: як складне *індивідуально-психологічне утворення* на підґрунті інтеграції теоретичних знань, практичних умінь у царині інноваційних технологій і певного набору *особистісних* якостей (О. Б. Зайцева [3]); як *активне знання способів отримання і передачі різноманітної інформації*, володіння сучасними інформаційними технологіями в освіті, що ґрунтується на складній сукупності професійних, методологічних і загальнокультурних знаннях (Г. А. Ткачук [7]); як *інтегративна якість особистості*, яка є результатом відображення процесів відбору, засвоєння, переробки, трансформації та генерування інформації в особливий тип предметно-специфічних знань, які дозволяють *вироблювати*, обирати, прогнозувати та реалізовувати оптимальні рішення в різних царинах діяльності (С. В. Трішина, А. В. Хуторської [8]); як *ключова суперкомпетентність*

людини XXI століття, «важливий інструмент майбутньої професійної діяльності теперішніх учнів і студентів, а також викладачів» [6, с. 68] (Г. К. Селевко) тощо.

Як бачимо, поняття «інформаційна компетентність» багатозначне і використовується в різних **царинах** науки і освіти по-різному. Більшість дослідників визначають найбільш значущі її *ознаки*, а саме: інформаційний кругозір; теоретичні знання в царині інформатики; сукупність знань, умінь, навичок з пошуку, аналізу та використанню інформації; практичні вміння та навички використання сучасних інформаційних технологій; визначеність активної соціальної позиції та мотивації суб'єктів освітнього простору тощо.

Інформаційна компетентність у вузькому значенні пов'язана з умінням використовувати нові інформаційні технології, засоби і методи (як зауважують А. А. Ахаян, О. О. Кизик, це власне компетентність в сфері інформаційно-комунікаційних технологій [1; 4]). У широкому значенні, крім цього, - з уміннями здійснювати **аналітико-синтетичну** переробку інформації, розв'язувати інформаційно-пошукові задачі, використовуючи бібліотечні та електронні інформаційно-пошукові системи, тобто здійснювати інформаційну діяльність із використанням як традиційних, так і нових технологій.

На нашу думку, *вміннями*, які потрібно виробити у людини, для того щоб у неї була сформована інформаційна компетентність, є: здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати й аналізувати отриману інформацію, робити аргументовані висновки, використовувати інформацію при плануванні та реалізації діяльності, **структурувати** інформацію, надавати її в різних формах і на різних носіях.

Інформаційна компетентність учителя як складова професійної компетентності педагога містить такі важливі *компоненти професійної діяльності*:

— теоретичні знання про головні поняття і методи інформатики як наукової дисципліни;

- способи презентації, збереження, обробки, передачі інформації за допомогою комп'ютера;

- уміння і навички роботи на персональному комп'ютері з використанням операційних систем, утиліт, надбудов над операційною системою та операційних оболонок;

- уміння презентувати інформацію в **Інтернеті**;

- уміння організовувати самостійну роботу учнів за допомогою **Інтернет-технологій**;

- володіння навичками використання телекомунікаційних технологій з певного предмета з урахуванням його специфіки.

Аналіз складових інформаційної компетентності вчителя свідчить про те, що вона не тільки знання та уміння працювати з комп'ютером, але й передбачає певну компетентність учителя в царині дидактики і теорії виховання, завдяки чому педагог здатен реалізовувати розвиваючу та виховну функції навчання.

Незважаючи на різні визначення цієї педагогічної категорії, більшість дослідників підкреслює: інформаційну компетентність фахівця необхідно «виросувати», як й інші *паттерни* професійності (І. Б. Котова, Г. В. Мішеніна та ін.); різні програми та технології розвитку професіоналізму педагога повинні містити блок з розвитку інформаційної культури особистості.

Таким чином, інформаційна компетентність майбутнього педагога – це здатність знаходити, перетворювати та передавати інформацію; використовувати сучасні телекомунікаційні технології, інформацію для прийняття рішень; визначати ступінь точності та важливості інформації.

У структурі інформаційної компетентності педагога можна виділити певні *компоненти*:

- 1) володіння інформаційними технологіями;
- 2) навички керування *інформацією*:
  - а) здатність знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел;
  - б) критично оцінювати інформацію;
  - в) керувати інформаційними потоками;
  - г) приймати, перероблювати, видавати інформацію;
  - д) перетворювати інформацію;
- 3) комп'ютерна грамотність;
- 4) знання *масмедійних* і мультимедійних технологій, володіння електронними та *Інтернет-технологіями* тощо.

Слід зауважити, що деякі вчені, наприклад І. І. Єрьоміна, у складі інформаційної компетентності (за їхньою термінологією «інформаційно-комунікаційної компетентності») виокремлюють певний *набір компетенцій*, а саме: *програмно-інструментальну* компетенцію; *апаратно-інструментальну* компетенцію; *пошукову* та *комунікаційну* компетенції [2].

Кінцевим результатом інформаційної компетентності є створення нових інформаційних продуктів: перспективних планів, аналітичних звітів, концептуальних моделей, методичних посібників, рекомендацій, узагальнення досвіду роботи, проектів, розробок, моделей тощо.

Інформаційна компетентність дозволяє людині постійно розвиватися, удосконалюватися, швидко опрацьовувати велику кількість інформації, постійно самовдосконалюватися та *самореалізовуватися*, створює нове знання, нові компетентності в суміжних царинах [5, с. 116-123].

Розвинена інформаційна компетентність надає спеціалісту нові можливості: отримувати престижну, *високооплачувану* роботу, формувати власне дозвілля, свої розваги, бути в курсі світових і локальних подій тощо. Таким чином, через те, що освіта сучасного фахівця повинна забезпечувати не стільки його професійні вміння та навички, скільки здатність до соціальної адаптації, конкурентоспроможність індивіда, то інформаційна компетентність спеціаліста є підґрунтям його професійної компетентності й фактором її розвитку.

Література

1. Ахаян А. А. Структура інформаційної компетентності випускника професійного ліцею [Електронний ресурс] / А. А. Ахаян, О. А. Кизик // Всерос. конф. [«Інформаційні технології в освіті - 2003»], секція II, підсекція 3. - Режим доступу: <http://ito.edu.ru/2003/II/3/II-3-3305.html>
2. Еремьян И. И. Інформаційна середина вуза - важливий аспект формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутнього вчителя / Ирина Ильинична Еремьян // Інформаційні технології в освіті: ІТО-Марій Эл-2008. - Режим доступу: <http://ito.edu.ru/2003/II/3/II-3-3305.html>
3. Зайцева О. Б. Формування інформаційної компетентності майбутніх учителів засобами інноваційних технологій: автореф. дис. на соискання наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка, історія педагогіки та освіти» / Ольга Борисовна Зайцева. - Армавір, 2002. - 19 с.
4. Кизик О. А. Інформаційна компетентність як складова професійної компетентності випускника професійного ліцею [Електронний ресурс] / Ольга Александровна Кизик. - Петрозаводск: Карельський гос. пед. ун-т. - Режим доступу: <http://www.emissia.spb.su/offline/a866.htm>
5. Петухова Т. П. Сучасна парадигма інформаційного суспільства як основа стратегії формування інформаційної компетентності спеціаліста / Т. П. Петухова // Вестник Оренбурзького гос. ун-та. - 2005. - № 1 (39). - С. 116-123.
6. Селевко Г. К. Педагогічні технології на основі інформаційно-комунікаційних засобів / Герман Константинович Селевко. - М.: НИИ школьних технологій, 2005. - 208 с.
7. Ткачук Т. А. Становлення інформаційно-педагогічної компетентності майбутніх педагогів дошкільного освіти в процесі організації науково-дослідницької роботи: автореф. дис. на соискання наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теорія та методика професійного освіти (педагогічні науки)» / Татьяна Анатольевна Ткачук. - Петрозаводск, 2007. - 24 с.
8. Тришина С. В. Інформаційна компетентність спеціаліста в системі додаткового професійного освіти [Електронний ресурс] / С. В. Тришина, А. В. Хуторської // Інтернет-журнал «Ейдос», 22 червня 2004. - Режим доступу: <http://www.eidos.ru/journal/2004/0622-09.htm>. - В надзаг.: Центр дистанційного освіти «Ейдос», e-mail: list@eidos.ru.

Стаття надійшла до редакції 09.11.2010р.

УДК 378.147:33

Хоцькіна С. М.

аспірант

Криворізький державний педагогічний університет

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ЕКОНОМІСТА

У статті висвітлено погляди науковців щодо визначення поняття «комунікативна компетентність», обґрунтовано необхідність формування комунікативної компетентності майбутніх економістів.

Ключові слова: *комунікативна компетентність, складові комунікативної компетентності*

В статті описані підходи учених до визначення поняття «комунікативна компетентність», дано пояснення необхідності формування комунікативної компетентності майбутнього економіста

Ключевые слова: *коммуникативная компетентность, составляющие коммуникативной компетентности.*